

Tento rok si pripomíname 145. výročie narodenia významného slovenského hudobného dejateľa z obdobia prvej Československej republiky – Miloša Ruppeldta.

Miloš Ruppeldt (29. máj 1881, Liptovský Mikuláš – 18. november 1943, Bratislava) patrí k najvšestrannejším a najvýznamnejším osobnostiam slovenskej hudobnej kultúry v období prvej Československej republiky. Pôsobil ako hudobný pedagóg, teoretik, organizátor, dirigent, zbormajster, skladateľ, prekladateľ a bol tiež československým legionárom.

Pochádzal z kultúrne a národne aktívnej rodiny. Jeho otec Karol Ruppeldt bol uznávaný zbormajster, pedagóg, skladateľ a zakladateľ spevokolu Tatran. Po smrti J. Kadavého sa podieľal spolu s J. Meličkom na vydávaní zbierky *Slovenské spevy*. Samostatne vydával *Venček slovenských národných piesní*. Matka Klementína pôsobila ako publicistka a výrazne sa angažovala v slovenskom ženskom hnutí.

Základné vzdelanie získal v rodnom Liptovskom Mikuláši, neskôr študoval na gymnáziu v Kežmarku, evanjelickom lýceu v Banskej Štiavnici a na učiteľskom ústave v Oberschützene. Prvé hudobné vedomosti mu odovzdal otec, neskôr absolvoval konzervatórium v Lipsku a diplom profesora klavírnej hry získal na Hudobnom ústave G. Verdiho v Buenos Aires.

Do verejného života sa zapájal už od študentských čias, od roku 1919 sa stal kľúčovým hýbateľom slovenského hudobného diania:

Spolu s dr. Aloisom Kolískom a Mikulášom Schneiderom-Trnavským stál pri zrode prvej Hudobnej školy pre Slovensko, ktorá sa neskôr rozdelila na Hudobnú a dramatickú akadémiu (dnešné Konzervatórium) a Hudobnú školu pre Slovensko (dnešnú ZUŠ Miloša Ruppeldta).

Podieľal sa na založení amatérskeho Orchestrálneho združenia Slovenskej filharmónie, Zväzu slovenských speváckych zborov a Speváckej obce slovenskej (1928).

Výrazne sa zaslúžil o návrat významných slovenských skladateľov z exilu, predovšetkým Jána Levoslava Bellu (ktorého prostredníctvom korešpondencie aktívne podnecoval k tvorbe), Frica Kafendu a Jozefa Rosinského.

V rokoch 1926 – 1930 viedol hudobné vysielanie bratislavského rozhlasu, spočiatku v spolupráci s Oskarom Nedbalom, neskôr samostatne. V rokoch 1937 – 1939 pôsobil ako riaditeľ Radiojournalu a v roku 1939 sa stal riaditeľom Slovenského rozhlasu.

Ruppeldt bol rešpektovaným zbormajstrom doma i v zahraničí. Viedol zbory v Argentíne, Lipsku, Lodži a po otcovi prevzal vedenie spevokolu Tatran. Počas zajatia v Moskve zostavil spevácky zbor zo slovenských zajatcov. Po návrate do vlasti vytvoril z bývalých zajatcov zbor *Legionár*.

S amatérskymi spevákmi úspešne naštudoval Smetanovu *Predanú nevestu*, ktorú v rokoch 1920 – 1921 uviedlo Slovenské národné divadlo.

V marci 1921 založil Spevácky zbor slovenských učiteľov, ktorý pod jeho vedením dosiahol významné postavenie v slovenskom hudobnom živote. Ako jeho dirigent pôsobil až do konca života. Repertoár zboru obohacoval predovšetkým o nové skladby slovenských autorov, ktorých neraz sám podnecoval k tvorbe zborových diel, medzi nimi napríklad Jána Levoslava Bellu.

Hoci komponoval v menšej miere (venoval sa najmä komponovaniu a úpravám zborových piesní), jeho kultúrny prínos dopĺňala bohatá prednášková, publicistická a prekladateľská

činnosť. Do slovenčiny prekladal operné libretá, divadelné hry a beletriu z ruštiny, nemčiny, maďarčiny a španielčiny.
Napriek občasnej dobovej kritike ho ohromujúci rozsah aktivít a výnimočné organizačné schopnosti radia medzi najvýznamnejšie osobnosti, ktoré formovali základy modernej slovenskej hudobnej kultúry.
Hudobnú tvorbu a spisbu Miloša Ruppeldta si môžete požičať na absenčné aj prezenčné štúdium prostredníctvom:
https://chamo-ukb.kis3g.sk/search/query?match_1=MUST&field_1&term_1=Ruppeldt,+Milo%C5%A1&facet_author=Ruppeldt,+Milo%C5%A1,+1881-1943&sort=relevance&theme=ukb

FOTO
https://www.stvr.sk/historia/riaditelia/milos-ruppeldt

ZDROJE
Slovenský biografický slovník V. zväzok R-Š,s. 146-147
https://www.stvr.sk/historia/riaditelia/milos-ruppeldt
https://www.zusruppeldta.eu/inpage/o-nasom-zakladatelovi/
https://spevackyzbor.sk/100-rokov-so-spevackym-zborom-slovenskych-ucitelov/)

[Autor: Jana Pražienková, november 2026]